

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 1. Ostendit Deus quàm involuntariè puniat peccatores, cum ipsos præmoneat, vt se emendent.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52962](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52962)

Lib. 11.
cont. 8
Fug.
cap. 19.
Exod. 14.
24.

reuolet illum ex altera, & cum hodie confidera, radios eubrauentem iræ ac indignationis, tremendis minus non minus quam mortis sempiternæ. Pende modo (monet D. August.) prodigiosam illam columnam ex vna parte clarissimos ei i-brantem radios, quibus populum Israël alacrem comitaratur, & de rubri maris fluctibus educeret incolumem; & hanc eandem ex altera igneos exsufflantem radios, tremendos, confluentes, quibus perduellem Pharaonem, eunctumque eius exercitum mortis perpetuæ fluctibus abstereret. Vidisti heri cœlestem illam columnam illuminantem ac gloria Maiestatis coronantem Moysem & Eliam, quæ tanta montem perfudit luce ac lætitiâ, vt ex illa repleret dilectos suos Petrum, Iacobum & Ioanem, & in ipsis nos omnes Christianos? Illam hodie pende terribilem, comminatorem, ignem confluentem lapideis istos Phariseos, Scribas, Pharaones, peruersa sua intentione obduarios, quæ Christum persequerentur, vitamque tollerent Deiciat. Describit nobis hodie Euangelista D. Ioannes, quod Dominus concludat cum illis suas rationes, instar expertissimi medici; si offendat infirmum tam peruersa qualitate laborantem, vt nulla ei prosit medicina, quinimò & salubrioris ac efficacioris conuertat in mortis venenum: hoc agit quod olim illi cœlestes medici Angeli, quos miserat Dominus Babilonem curaturos, qui vt nullam viderent ei prodesse medicinam, dixerunt: *Curauiimus Babilonem & non est sanata, derelinquamus illam.* Aduenit cœlestis ille medicus, suscepit horum infirmorum curandam salutem, erat autem eorum infirmitas adeo refraga, vt efficacissimis remedijs redderentur nequiores. Apponit verbum suum infirmis, melam tam efficacem, vt vnicui ac solo sermone restaueret vniuersa, ait inelyta Christi Martyr Agatha. Verbum illud leprosos mundabat, cœcos illuminabat, claudis gressum solidabat, paralyticos erigebat, infirmos sanabat, addo plura, mortuos ad vitam reuocabat, sepulchro exurgere iubebat etiam quadriduanos. Precede ite merito de illis aiebat D. Petrus: *Verba viæ aeterna habes.* Cum talis sit illa medicina, illis nihilominus in venenum vertebatur mortiferam: prolixiori enim concione ad eos à Christo habita, refert idem Euangelista, quod vt demoniaci contra eum insurgentes, illi vitam auferre moliebantur: *Propetere quarebant eum Iudei interficere.* Vnde & ipse eis Saluator ait: *Quaritis me in effice: quia sermo meus non capit in vobis.* Diuinae lucis eius radijs obtenebrabantur, ex beneficijs sumebat

eorum perversitas incrementum, optimisque remedijs pessimi euadebant. Sufficit modò, ait Christus, cum enim res sic se habeat, vt quidquid prædico, dico, doceo, opetor, vobis nullum adferat emolumentum; cum tam infeliciter succedat, quidquid inter vos & vobiscum ago, nec mea vos lux illuminet, nec bonitas emolliat, nec doctrina doceat, nec miracula mea commoneant, rationem concludamus, hoc mihi constat, vos deserere: *Ego vado, & quartis me, & in peccato vestro moriemini.* Prosequitur Christus hanc orationem minus exhortendis, quibus tamen iam immisceat miseriam ordiam, cœlesti quam admonitione, & doctrina, declarans illis, quis esset, nimirum omnis boni p incipium. *Ego Principium;* & quid illis sit in salutis lux remedium peragendum: & quò plura Christus illis dabat monita salutis, eò longius à via salutis delirabant. *Non cognouerunt quia Patrem suum dicebat Deum.* Illos Saluator deseruit, & insequatur eos perditio, & mors, eo modo quò Christus illis fuerat vaticinatus. Diuina placeat bonitati, vt quod in illis aduertimus supplicium, nobis proficit ad vitæ conversionem, negligentia nostra excitationem, & remedij salutis inquisitionem. Sic erit, si nos ipse sua foueat gratiâ, hanc quoque consequemur si virgini Mariæ proni supplices manus tendamus, eam saluantes. *Aue Maria.*

§ 1. Ostendit Deus quàm inuoluntarie puniat peccatores, cum ipsos promoneat, vt se emendent.

Intendit D. Hieronym. quibusdam respondere 2. **I** blasphemis quorundam hereticorum (erant lib. 1. in c. autem Manichæi) & adeo mentis ac frontis 3. Amos. perfrictæ, vt Deum tanquam crudel. m accusarent, talemque coram omnibus promulgarent. Hanc suam insaniam probare conabantur præcipue verbis Amos propheta, quibus declarat quod Deus ipse sit qui cunctas immitteret aduersitates, mo bos, calamitates, quicquid de munus mali in hoc mundo mortales patiuntur: *Si est malum Amos 6. 3. in ciuitate, quod Dominus non fecerit.* Ecce (in 6. quunt an non Deus, qui statuit ea omnia damna I. & aduersa patrare, quæcumque sub sole conspuimus pestem, incendia, cædes, grandines, fulgura, chazorum tra, quibus enecat, incendit, consumit, dissipat, dis-ha resis perdit; & cum ille sit qui mala hæc omnia in ci-refelluitate faciat, nulla domus est quæ suum non patet. tiatur cruciatum: hic filium interimit, ibi tollit filiam, hic illam febribus accendit, ibi alterum extremis enecat doloribus, quibus exclamat gemibundus,

Ioan. 6.
49.
Ioan. 5.
18.
Ioan. 8.
37.

Hieron. Bepi. de Lanza Tom. II.

mibundus, ibi maritum ad uxore dimittit, hic vi-
 duam pauperulam deprimit totam lacrymis
 insulam, ibi filium auferit, cuius morte domus ca-
 ret succesore, funebri lectu circumamicta, & si
 ipse mala omnia faciat, ipse est, qui omnes extre-
 mis urget difficultatibus. Quis unquam Neronis
 animus adeo in Romanam urbem l. humanus: Et
 quod Pharaonis cor adeo barbarum ac ferum,
 quodue monstrum facultis vixit orbis, quod tan-
 tam edidit stragem filiorum, martorum, vxotum,
 parentum &c. ? Hoc quoque notabant, quod ne-
 dum illa faceret, sed ipse se de hoc verbis praefa-
 tis iactaret latrabundus ? *Si est malum in ciuitate,
 quod Dominus non fecerit : q. d. An non aduersi-
 tates, calamitates aduersitas, quibus iactamus, per-
 dimini, consumamini ? Alium de queratis eorum
 auctorem praeter me, eas mitto, ego ipse vos his
 intueor angustias, ego vos contemplet haec pa-
 tientes. Illos naso suspendit D. Hieron. & vt
 mentis vitio captos irridet : quibus si vlla esset
 scientia ad aliam (inquit) lineam transirent : &
 verba sequentia a propheta addita serio attende-
 rent, quibus propheta Deum ostendit fontem
 misericordiae ; cum adeo sit misericors, vt num-
 quam meritis puniat peccatorem, quantumuis
 sceleratissimum, quem prius non admoneat, &
 terreat, consilio & remedijs (a) quibus, si volue-
 rit, se queat expedire : *Quia non facies Dominus
 Deus verbum, nisi reuelauerit secretum suum ad
 seruos suos. Deus iudex est, & iustus non esset ;
 si malefacta non castigaret : & hoc agit.**

Porro aduerte, quod hoc summa agat miseri-
 cordia : quia concedamus quod flagella immit-
 tar, attamen nihil facit (hoc est, *Non facies ver-
 bum*) nisi prius prophetae suis intentionem suam
 in particulari reuelant, vt hoc modo praemoneat,
 ac terreat homines, vt sibi caueant, & ad melio-
 rem vite frugem conuertantur. Ita patet (inquit
 D. Hieron.) dum punire decernit mundum cuius
 caro omnem viam suam corruerat, prius euocat
 Noe, cui pectoris aperit secretum, & cordis reue-
 lat intentionem, supplicium, quo mundum punire de-
 creuerat, notificat, vt ipse peccatoribus commu-
 tur, quatenus sibi caueret, ac cosulerent prouidi,
 in hunc finem Noe praefertur arca fabricam, cui
 centum ac viginti impenderet annos, & illis cla-
 beutibus, concione luctuosa, ac continuo instru-
 mentorum fabrilium strepitu praemoneret, pec-
 tereret, ac pauore stupefaceret peccatores : ob
 quam rationem eum D. Petrus nominat : *Iustitia
 praemonem.* Qui verbis ac suspicijs Diuinae pra-
 ca iustitiae mortalibus imminens supplicium
 reuelaret, Duris excipit Deus flagellis Pha-

raonem, primo : conuersione aquarum in san-
 guinem, deinde productione ranarum, tertio :
 cinisum : illis nihil melior factus addit
 quartum, muscarum. O terribile tormentum. Et
 ait : *Cras erit signum istud.* Et quare non sta-
 tim ? Progreditur vterius : *Constituitq. Domi-
 minus tempus, dicens, cras faciet Dominus ver-
 bum istud in terra.* Et factum est verbum illud :
 sed nec illo mutatur in melius. Dic illi praeci-
 pit Dominus Moysi : *Nunc extendens manum
 tuam percussam te & populum tuum peste, peri-
 bisq. de terra.* Idcirco autem posui te, vt osten-
 dam in te fortitudinem meam, & naretur nomen
 meum in omni terra. Adhuc retines populum meum
 & non vis dimittere eum ? En pluum cras hac ipsa
 hora grandinem multam nimis, qualis non fuit in
 Aegypto, a die qua fundata est, usque in praesens
 tempus. Mitte ergo iam nunc, & congrega iumen-
 ta tua, & omnia quae habes in agro : homines enim,
 & iumenta, & vineae, & quae inuenta fuerint fo-
 rus, nec congregata de agris, cecideruntq. super ea
 grandis, mortuus. Quae haec, quae, est fortitu-
 do tua, Domine, qualis est ? Exponitur esse pa-
 tientia, longanimitas, praemonio, nisi Deo te
 submiseris, obediens, quando te vocat, te pra-
 monet tibi consilium. Crediderunt aliqui verbis,
 quae dixerat Moyses ex ore Dei, ac iumentis
 sua in stabulum reduxerunt, nec illa grandis
 contigit. Alij nequaquam : & cuncta perie-
 runt. Cui culpam imputabimus ? Fuit ne Dei
 misericordia ? Haec est Dei fortitudo, praemo-
 nere peccatorem, & non proficientibus consi-
 lijs, meritum pro peccatis, quasi voce praconis
 publicare supplicium. Hoc (inquit D. Aug.) non
 tam indignanter, quam misericorditer videtur
 admonere : Vnde quomodo Deus etiam irascens ter-
 reat poenam. Quomodo dicit Dominus, *Vi osten-
 dam in te fortitudinem meam* Et quod nostra vul-
 gata lectio habet : *Narres in auribus filij tui,*
 nepotum tuorum, quos in coemeterium Aegyptios. No-
 tat D. Aug. quod Septuaginta legant : *Vi narre-
 tis in auribus filijs vestris. Et filijs filioru vestro-
 ru, quacumq. illius Aegyptijs.* Et respondet Caiet.
 quam bene ! Cui Respectu Potestatis D. i. omnia lu-
 dica esset rane, cinifes, locustae &c. At quo-
 modo *Fortitudinis tuae* ? Quia Dei in hoc osten-
 ditur fortitudo, quod longanimitate expectet
 peccatore, praemoneat illi venturi supplicij, *Sic
 firmus in misericordia patientia, vasa irae, apta in iute-
 ritum.* ait Apostolus. O quantam Deus indiget
 patientia, qua peccatorem luffera obduratum !
 Dum Deus proponit luxuriosas illas punire ci-
 uitates, prius egit cura Abraham, deinde Lot

(a) De
 consilio y
 venieso.
 Ansa 3.7.

2. Pet. 2. 3.

id primum agit, ut Eliseum in suam redigat potestatem: quamdiu enim (inquit) quis sit, qui alteri mei cordis revelat intentionem, bolus creptus est de faucibus meis. Qui enim alterum molitur ducere captivum, ea hoc cautione facit, ne eius alter offaciat intentionem, cunctaque prosequitur taciturnus, ut olim Dux Gorgias, qui eum mentem dirigebat, ut Iudam Machabaeum eiusque exercitum demoliretur: *Moverunt castra nocte ut applicent ad castra Iudaeorum, & percussissent eos subito.* Si rex aut prorex, praeses vel iudex quispiam coactò concilio conclusisset, ut armis impetus fieret tali noctis hora, in talem domum malefactoris, & capta resolutione secretarium ad se vocaret, litteras tali mitteret nebuloni, quibus ei significaret, quod determinasset illa nocte domum eius aggredi, comitatus satellitibus, eum in vincula conjicere, & quod si capiatur certo sciat se suspendendum: quid diceret? Certè nullam hic habet mentem talem suspendendi. Quod si prioribus litteris, secundas adderet iure hoc diceret meliori. Si nihilominus nequam ille domi remaneret, c. inimicus in Regem pertinax, Rex verò accedens, illi manus injiceret, suspensio enecaret, quid diceret? Certè condigna sceleribus suscepit supplicia, cum toties praemonitus sibi non consulerit. Qui alterum praemonet mali, seu damni, quod ei praetendit inferre (inquit D. Hieron.) tacitus dicit, se ad hoc animum non direxisse: est etenim iure nos proverbi um. Felis multum & sepe minuens mures venatur

1. Mach. 4. I. I. I. Similitudo.

(a) In gaudio maneat, ne exuberet caecior.

Ezech. 24. Ps. 7. 6.

pancissimos. (a) Si enim strepitum ederet, cautum est, nullum caperet murem. Hinc dices, o Manichae (inquit D. Hieron.) Deum crudelitatis non posse insimulari, dum puni peccatores, qui primum eos praemonet, praemonet, vociferatur, ut fugiant à facie arcus peccatores. Hoc praesignavit in celebri la visione Ezechiel, quando Deus curru vectus igneo, ut carbo flammeus, referebatur totus excandescens in peccatores, ob enormia eorum scelera, dum ait quod animalia illa prodigiosa curru ducerent multis magnisque alis ornata, praeterea cum Deus veller producere ad puniendos peccatores, animalia, quae currum ducebant, mirandum excitabant strepitum, quem ita describit. *Cum ambularent quasi sonus erat in eis iudaeis, ut sonus castro, um.* Procedit enim exercitus magno tubarum, tympanorum, fistularumque clangore ac strepitu formidandus. An non igitur, Domine, hoc aduersis, illos si hoc strepitu praemoneas, fugituros, & ad tutiora se recepturos? Vtique, hoc praetendo: *Dedisti mentibus te significationem, ut fugiant à facie arcus.* Sic se res habet, quod si tendens arcum te praemoneat, dicens caue tibi, in te quippe dirigo sagittam, ad latus secede, quam nullam habet te ferendi voluntatem? Consilium hoc fuit hodie Domini: Punite perfidos illos, ac incredulos cogitavit, eos deserens, ut eo discedente, qui vita est, in peccato suo moriantur, quod est omnium gravissimum supplicium, quò Deus animam potest condemnare, prius illos praemonet, eos apertis verbis percellens ac territans: *Ego vado, & quaeretur me, & in peccato vestro moriemini.* ut ipsi in se reuersi, & tanto damno perterriti sibi consulant eumque praevenerant poenitentes. Morabatur Vates Ezechiel populo Dei concipit in Babylonia, illi praedicans, eum consolans, mille illi beneficijs beneficis: illi verò velut ingrati, nectum non gratias habent, sed nec eum agnoscunt, aut magnificiunt, & suis inhaerent sceleribus pernicaces: ad se Dominus vocat prophetam, ac praecipit, ut eos deserat, excedat, verumtamen ante discessum: *Tu fili hominis, fac tibi vasa transmigrationis.* Sec. & *efferes vasa in conspectu eorum per diem.* Ad quid? ut dum eum haec vident scitò cogitantem, imminens sibi damnum animo diuenter pertractent, tali fraudatis societate, eumque studeant deprecari, se discerant, per eos eos remaneat comes securissimus. Hec spectat hodie Redemptor.

Ezech. 12. Ezech. 12. Ps. 7. 12. Ps. 7. 12.

22 tate, modulamini, & laudate, Deum collaudando,
 23 qui sibi sedem elegit in Sion super Ierusalem. Et
 24 quid cantabimus? *Sicut erat.* Emphaticum est
 25 hoc verbum, illo quoque Ihuas vitur dum air
 26 *Notis facite in populis adinventiones eius.* Alij
 27 hic legunt: *Communiones eius*, ut quoque no-
 28 tat D. Hieronymus in alio loco. Alij *Consilia*
 29 *eius*, q. d. Hymni cantentur publice, ac prae-
 30 cō, & Dei extollantur consilia, adinventiones,
 31 studia in nostrum emolumentum, Totus sciat
 32 orbis actus infinitae si & misericordiae, quibus
 33 nostram intendit procuratque saluationem: hos
 34 mihi, quae signis actus. *Quoniam requiritis*
 35 *sauguium eorum recordatus est.* Quando velut
 36 leo rugit, & discerpere videtur velle pecca-
 37 tores: illosque aeternum perdere, & alius attol-
 38 lit armatum flagello brachium, quo libret iētū
 39 in eorum ruinam sauiorem gradum sistit, sa-
 40 grum cohibet, & recordatur. In actu oculi mu-
 41 tatur, & ex severo iudice in patrem mutatur
 42 mansuetissimum: dumque flagella intendit
 43 perditionis, sistit, & nobis quo fugiamus mo-
 44 dum perostendit. *Recordatus est.* Cuius? *Quo-*
 45 *modo miseretur pater filiorum, miserum est Domi-*
 46 *nus timens se, quoniam ipse cognovit signum-*
 47 *tum nostrum, recordatus est, quoniam pulvis*
 48 *sumus.* Nostram novit miseriam, nec diffi-
 49 cile, nos a dæmonio vno pulillo pomo decipis
 50 ac velut venio, passionum nostrarum abripi
 51 concupiscentijs. Sumpta est methaphora à pa-
 52 tre qui gladium stringit in filium adeo con-
 53 tumacem, ut ad eos furoris actus patrem irretet
 54 qui dum maiori furore rapitur, istum suspen-
 55 dit, & recordatur, quod quem intendit castiga-
 56 re filius suus sit, ut inferius dissolvimus, ex-
 57 planantes verba illa prudentissima Tecuitidis:
 58 *Non vult Deus animam perire sed retractans*
 59 *cogitans, ne penitus perca: qui abiectus est.* Hanc
 60 summam Dei suspicio misericordiam, quā vti-
 61 tur etiam in illis incredulis, licet enim videatur
 62 iam nunc super illos ira suae depluere suppli-
 63 cia, ut eorum gravissima & obdurata merent
 64 peruersitas, nimirum, ut in peccatis suis mo-
 65 riantur: *In peccato vestro moriemini:* cedit tamen
 66 & secedit, mentem videtur mutare, retrocedit,
 67 & eis media demonstrat, quibus tantum effu-
 68 giant detrimentum, scilicet, si in ipsum credat.
 69 Hanc quoque nobis impertit monstratq; mi-
 70 sericordiam: licet enim nobis mortis commine-
 71 tur supplicium, ostendit tamen, quā viā illud
 72 effugiamus vitamque consequamur à secle-
 73 rum nostrorum viā declinando, ac retrogra-
 74 dendo, & pro ut hoc diligenter fecerimus,

ipse quoque à via retrocedat minarum, quas nobis praedixerat infingendas.

§. 2. *Mina sunt haec terribiles Dei. Ego vado: pro ut Israelita cognouerunt, & Samuel declaravit.*

Dixit ergo eis iterum Iesus: *Ego vado* &c. Per-
 pende adueibium *Iterum*: quod D. Ioannes
 non sine causa apposuit. Ex omni parte cō-
 cecit Christus corda Pharisaeorum ac nostra. Pri-
 mō, promissis allicit: concionatur, & magna comi-
 tate, vultusque alacritate illis cōfert vitæ lu-
 cem peroptandam: *Ego sum lux mundi, quis sequitur Ioh. 8.*
me non ambulat in tenebris sed habebit lumen vitae. 12.
 Divina scriptura nomine lucis omnia bona com-
 prehendit. Vnde quod primō dixit David lucem,
 confessum vocat laetitiam: *Lux orta est iusto, & re-*
ctus corde laetitia. O quanti valens v. r. lux aeter-
 nae. Audiunt hoc Iudaei, & nedom hac Christi
 promissione ad eius amorem excitantur, sed &
 illum aspiciunt increduli, & nouis impetunt
 calumnijs iniurijs. In alteram Christus partem
 declinat, eorum corda minus percudit, & multo
 addit horribiliora: *Dixit ergo eis iterum: Ego vado:*
vos desero.

Ut optior, recordatur Christus eius effectus,
 quem olim in liorum patrum cordibus tales mi-
 nae fuerant operatae, dum eos primi in egiptu de-
 Egyptia a feruiture, varijs prodigijs, signis, fa-
 uoribus, beneficijs, & sicco pedis vestigio tradu-
 xit per mare rubrum, Pharaone submerso, eius-
 que deserto exercitu universo, magna pluit illis de
 caelo, paucem Angelorum: interim montem ascen-
 dit Moyses cum Deo collocaturus in eorum be-
 neficium: quid illi in tam stupendam lapsi sunt
 proditorem ut eam Moyses tertio vocet in su-
 perlatiuo gradu: *Peccatum maximum:* scilicet con-
 stare vitulum illum, ut Deum adorare, illi fausta
 omnia sua adscribere, acclamare: *Hi sunt Dii tui Exod. 32.*
Israel, qui eduxerunt te &c. Stomachatur Deus,
 eorum necem meditatur. Illum Moyses placet, sic
 ut nullus sit pater, qui tam cito filio indulgeat
 peccatori. Modo bene, inquit Deus: illis tuis per-
 motus precibus, peccatum remitto, verum tamen
 illis dico, non ta i me modo excipiant, *Ego vado,*
Non ascendam tecum quia populus durus cervicis est.
 Dominus exasperans. O Domine replica Mo-
 yes, qua ratione populus, si eum deserueris, pro-
 ficiscetur? *Miriam,* respondet Dominus, *pre-*
cursorum tui Angelum, ut eiciat Chanaanem,
& Amorhaum, &c. & intres in terram fluentem
 63 la 76

1. 11. 4.
 1. 9.
 III.
 Dei cle-
 mentia
 dum nos
 prae-
 mo-
 net ut vi-
 ta corti-
 gamus.
 1. 102.
 1. 1.

1. 102.
 Ps 96. 12.
 Exod. 32.
 Exod. 33.
 1. 102.

